

Gierik 36, december 1992

Jan Gloude-mans

vertederd naar de dingen kijken

vertederd naar de dingen kijken
die nog vol zijn van uw geur
aan de ronde gave dagen denken
die bol staan van herinnering
de verzegelde uren blijven smeulen

ontsnappend aan wetmatigheid
van realiteit en schone schemer
vermomd in 66 schijngestalten
blijft gij de rover van mijn dromen
mijn onverbeterlijke lief

en ik herleef nagloeiend
als een sintel in een stervende stoof
opflakkerend soms met vonkend vuur
de verhalen van de koninklijke reizen
in uw warmbloedig rijk

de taak der dromers

eenzelvig en verduelig speurend
de schikking der schelpen doorgronden
oeroud als het grienen van het grit
ontrafel ik de taal der zinnen

er was het spel der harde slagen
van woord en wederwoord en zwijgen
het stollend ongelijk als lava hard
messen geslepen in de open handpalm
dreigend onheil in iedere glimlach

met gegrifte eretekens rond mijn ogen
loop ik op mijn zere tenen heen
achteloos door het alledaagse leven
doof voor ieder troostend woord luisterend
naar het gefladder van de kleine honingzuiger
en de overdonderende wiekslag van vlinders

de nutteloze verheven taak der dromers

Vic Van Saarloos

OOIT

Ooit moet het zijn begonnen,
het niet te stillen zeer
van 't nutteloos verweer.
Ooit móet het zijn begonnen,
maar 'k weet niet meer wanneer.

Ik spreek met kameraden
en zoek naar 't oude vuur
van 't allereerste uur.
Ik sméék het kameraden,
maar ik sta voor een muur.

Ik vraag het aan de straten
waar 'k ooit met jonge mond
driftig te spreken stond.
Ik vraág het aan de straten
maar ach, er komt geen hond.

Ik schreeuw ze van de daken,
mijn wanhoop en mijn pijn
en mijn verloren-zijn.
Ik schrééuw ze van de daken,
wankelend, bang en klein.

Eens moet het zijn begonnen,
het niet te stillen zeer
van 't nutteloos verweer.
Eens móet het zijn begonnen
maar wie zegt mij wanneer?

IK WEET, MIJN VRIEND

Ik weet, mijn vriend, hoe gij
in vreemd gedogen
vernederingen hebt doorstaan
en welke weg gij zijt gegaan
en hoe gij voor de macht
u hebt gebogen.
Ik ken ze nog, die u dit alles
hebben aangedaan
en u, mijn vriend,
getrapt, gehoond, belogen,
en kermend in uw hondse trouw bedrogen,
voor spek en bonen lieten staan.

Ik weet, mijn vriend, hoe gij
de hel zijt doorgegaan.

SIMON

(aan het doodsbed van een reus)

Ook ik heb ooit van die 'stukjes' geschreven
en nu, opeens, is Meester Simon dood.
Niet dat hij niet meer wilde blijven leven,
nee, hij raakte slechts in ademnood.

Als 'onderkoeld' door de kritiek omschreven
heb ik hem vaker ánders aangevoeld.
Hij werd door liefde voor de méns gedreven
en ligt daar nu, voor eeuwig afgekoeld.

LICHT

*Wie weet waar ooit
het licht begon?*

*Ik maak
mijn eigen regenbogen
met mijn tuinslang
en wat zon.*

Annmarie Sauer

MONTANELLO: SUITE VOOR 2 GITAREN
THE CRYING MADONNA AND HER GIPSY WHORE...

I

Il maestro
He looks and feels
and knows
the craftsman
who under the madonna's tears
gives life to the guitar
angel wings
will make it
sing
the prince
over king

II

Wachtend tot het hart
tot leven komt
van kind en maagd
tot vrouw die in zijn
handen zingt
ben ik de stem ook
aangeslagen
trillend op het ritme
van zijn hart

III

zagemeel op de grond
kinderen
en vrouwen dus
de mannen aan de bar
zaterdagavond
in Sevilla

IV

Regentranen
en de leegte
na het wachten
op het eerste lied
dankbaarheid en
hoop
zigeuners bij de kerk
van de Madonna
die ook mij schreiend
schreit

V

The virgin and the whore
the silvertongued devil
and the man
tender in red and white
and making a whisper
scream
with tears

and with wet lips
I try
for him
for the fulness of my extremes

Marc Zwijsen

Mijn ei van rust, mijn broed, mijn broos sonnet,
Mijn steunpunt in dit stuiteren op de tijd;
Kwatrijn, octaaf, terzine en sextet,
Gij kleine kamers van mijn waakzaamheid

Waarin ik steeds de tekens weer verzet
Tot zoveel sporen van verlorenheid
In een volmaakt gebrekkig alfabet,
Gij zijt een toonbeeld van verdraagzaamheid!

Wat zijn uw grenzen vriendelijk en goed
En soepel als een jonge zachte huid;
Hoe minzaam stelt gij 't stuwen van het bloed

Als gij u traag rondom mijn wonde sluit
En zuigt aan al het leven dat u voedt,
Mijn ei van rust, mijn broed, mijn broze huid.

Ik zeg maar wat, het maakt niet zoveel uit;
Zolang ik in gesprek blijf, gaat het wel:
Ik tast slechts met mijn adem naar je huid.
Zolang ik spreek, blijft wat ik zeg de cel

Waarin ik veilig op mezelf stuit.
terwijl ik mij wil branden aan je vel,
Mij als een dier wil storten op je buit,
Verlies ik mij nog dieper in dit spel

Van holle woorden en hun kleffe klank,
Van doorgezakte zinnen zonder zin
Gestameld op het ritme van de drank.

Traag druipt de welbespraaktheid van mijn kin;
Hoe kan ik mij nog wentelen in haar stank
terwijl ik toch met heel mijn lijf bemin!

Frank Antonie

BAKBOORD BLUES

OPSTAAN!! zwaait
de deur open, niets
meer te drinken
Zegt de uitsmijter

Naar buiten kreupel je
achter de schipper aan
Buiten de haven kil
& dromerig

Het water duister.
Muddy water, muddy -

LATEN WE DIE ZIEL

maar even overslaan
Deze poëzie wordt niet
gezocht, zij wordt gezongen
uit hoge speakers
De ziel is het hart

Voet op de vloer tikt
Verschaald licht
De geur van bier
en as
Twee keer regen

'Ik ben van vlees en bloed
Ik wil een stukje aarde
Bezet. Ik bestelde'

Hij ziet de vrouwen
die hem ziek maakten
Rond de tafeltjes, aan de bar
Verder een weg
De stoeptegels sleepte
Als hij thuiskomt in de nacht
Voor zijn kop

O RY YOU CAN PLAY

that slide -Kom

ritselt zijn stem

Even rust zijn hand

op zes raadsels

De sleutel

tussen twee vingers geklemd

John Lee Hooker

Hij is jarig

Ry Cooder

speelt voor hem

Achilles Gautier

PALIMPSEST / ARCHEOLOGIE

Een strootje van plastic
geknakt en platgebeten:
Homo sapiens zoog er frisdrank door.
Een tramkaart vol stempels automatisch
van hier naar daar en omgekeerd,
een condoom ontrold en verbruikt, misschien,
een sandwich-brok met komkommer
en mosterd als een hoge drol,
papieren frommels eens rond energetisch
snoep gewikkeld voor jonge leeuwen
(zo zegt de bioskoop vandaag het toch)
en een doodgedrukte cocacola-bus,
plakjes uitgekauwde chewing gum,
soms een slordig afgekloven klokhuis
en meer dan eens korrels autoruit.
Beschaving, ik kan u aan de haltes
rapen waar ik soms met ongeduld wacht
op ons gemeenschappelijk vervoer.

(1991)

HANDTAS

Soms wordt zij alchemisch
van een ongewone vochtigheid
en glij jij moeiteloos
in haar binnen en je wou
dat je eeuwig daar kon blijven.
Later zie dan een stilleven:
kieren op een stoel en haar handtas
hoogzwanger met wat jij
prullaria vindt
en waarin je nooit mag kijken.
Vrouwen zijn vreemde wezens.

(1992)

RECEPT VOOR EEN OBJET TROUVÉ

Koop een brok beton
uit de muur van Berlijn.
Plaats hem op een kleine piëdestal.
Spreid je kultuur tentoon
en schrijf met vlotte pen
een citaat dat je plaatst
onder je eigen memorandum
voor het einde van de eeuw:
woorden die Aeschylos legde
in de mond van Klytemnestra.
'Indien de winnaars in de verslagen stad
de goden eren wier huis het was en geen
heilige plaats ontwijden, zullen zij niet
op hun beurt worden neergeslagen.'

(1991)

Christian Maurer

FRÜHLINGSSONATE

1

Zu denken dass es Leute gibt die immer noch
Gedichte schreiben:
Zu denken dass ich zu ihnen gehöre:
Zu denken...

2

Es klopft an deine Tür: Herein!
Zwei Tage später fragst du dich:
Wer mag es wohl gewesen sein?
Der Tod trat ein...

3

Ich lebe immer noch: Das ist das Beste an mir.
Niemanden hab ich mit meinem Sterben
beunruhigt... belästigt.
Ich existiere
und schaue in den Frühling hinaus
der langsam das Jahr gewinnt.

4

In der Tiefgarage geht's uns gut. Da haben
wir
alle Platz.
Es ist genug für alle da:
Ein breites Grab ein weites Laken
aus Blech
für die Toten
unter dem Pflaster
am Strand.

5

Einsam? Ein wenig...
Und sieh die Knospe ist aufgesprungen
mit dir in meinem Garten!
Aber du hast sie nicht erkannt.

LENTESONATE

1

Te denken dat er mensen zijn die nog altijd
gedichten schrijven:
Te denken dat ik ook tot hen behoor:
Te denken...

2

Er wordt aan je deur geklopt: Binnen!
Twee dagen later vraag je je:
Wie mag dat wel geweest zijn?
De dood trad binnen...

3

Ik leef nog altijd: Dat is het beste aan mij.
Niemand heb ik met mijn sterven
verontrust... belast.
Ik besta
en kijk uit in de lente
die traag het jaar inhaalt.

4

In de parkeergarage gaat het ons goed: Daar
hebben we allemaal plaats.
Er is genoeg voor iedereen:
Een breed graf een wijd laken
uit blik
voor de doden
onder het beton
aan het strand.

5

Eenzaam? Een weinig...
En zie de knop is opengesprongen
met jou in mijn tuin!
Maar je hebt me niet herkend.

(vertaling Annmarie SAUER, januari '92)

Guy Commerman

Nieuwe Labyrinten

I.

Icarus werd zijn vriend.
Hij begreep het nog steeds niet,
want hij was geen hoogvlieger.
Maar ze lachten zich te pletter
om de zondeval.

Toch viel dit niet in goede aarde;
hun woorden klonken té gevleugeld.
Ze zweefden, bijwijlen.

En ook was.

En ook was er dit:
ze werden op het radarscherm ontdekt.

II.

Aan de overzij
lijkt alles wirwar en zoveel leuker.
Maar tussen beide steigers
glijden over dit oeverloos gladde water
ook schichtige schuiten met doden
en de monkelende veerman is de eigenaar
van de lichtende lampions
aan de overzij.
Hij blijft hier,
aan deze rede van de dood.
Met Sinksen leeft de kermis op:
het Grote Wiel zal draaien.
Hij verlangt niet veel,
echt waar.
Eén gratis ticket.
Om te wentelen
en de wieken
te wegen.

III.

Roepen is nog geen uitweg.
Ijstijd kondigt zich aan, koud vuur na midder-
nacht en meer.
Gangreen verteert kamers,
vaders knielen nogmaals, tevergeefs,
zonen keren terug uit Atlantis.

Zijn hemel heeft geen dak boven het hoofd,
zijn lichaam blijft een witte landkaart
van die ene moeder.
Hij roept.
Toch roept hij nog:
'Ik moet hier weg!'
Waar liggen de zwart-witte tegels?

IV.

Wat ligt nog binnen handbereik?
Kijken hoe een waterjuffer
zijn traag ogenblik tart,
hoe een vlinder hetzelfde veinst,
hoe de mestkever de grashalmen omzeilt...?

Hij kan niet zo langzaam toekijken
hoe een blad zal groeien.
Wat schijnbaar niet beweegt,
wellicht werkelijk leeft,
snelt aan hem voorbij.

Het onbereikbare loont de moeite
om te strikken in het vlindernet.

V.

Van oor tot oor
suizen verdwaalde kogels,
verlaten nooit het hoofd.
's Nachts wordt hij overvallen
in zijn schedelkooi
door libellen zonder vleugels,
papieren tijgers,
reumathische wormen.

De wakkere slaapwandelaar
vindt geen weg terug.

VI.

Steeds minder zigeuners
onder de gewone mensen.
Labyrinten worden afgebroken,
iedereen is op de dool...

Patrick Vandenbussche

TEDERHEID

Tederheid is bij haar thuis
elkander liefste noemen,
haar manier van naderen,
de naklank van haar naam,

om hoe ze lacht, en wat ze zegt
is zacht door de stilte
waarmee ze spreekt: verlangen
is niet hoe het laken
aan het lichaam kleeft, de
zwaarte van de adem, verlangen
is slechts tijdopwaarts
wat toekomst vragen.

En als ze afscheid neemt
sta ik er van op afstand midden in,
de tederheid in hoe ze taal verbreekt
in het wuiven van haar hand,
een haastig kusgebaar.

HERINNERING

En als er wordt gezwegen
wat heb ik dan van het spreken
geleerd de dingen die ik wist,

je glimlach als op een foto,
het geheim der traagste uren,
de avond, stilte?
Want hoe je met je adem sprak
's ochtends
is hoe je binnenin
verschijnt,

telkens weer.

RUBENSNAAKT

Liggend naakt
ligt zij
met een streep
tot sierlijkheid
gebogen.

En zie,
ze glimlacht
om hoe de heup
in lagen is gelegd,
de welving en de zwaarte
van haar borsten.

En zie,
ze lacht.

Haar zwaarte heeft haar
op het doek gebracht.

MORGENSTOND

Een kalme nevel streelt
ochtendtranen over nog
ongekelkte rozen.

Roerloos spiegelt een reiger
zich in de vijver van mijn tuin,
straks wordt de sluimer van
een goudvis verstoord.
Aan de einder
is in de koperglans
alles reeds ontwaakt,

vandaag vindt iemand goud.

Geert Vermeire

VERSTOMMING

Je hebt zo het wakker worden
uit een ruimte. En dan zijn
je woorden gestorven.
Je vervloekt de dageraad
en je zwijgen.

Je hoort anderen spreken met
jouw gedroomde woorden
en je weet
verkracht worden
tijdens je slaap is sterven.

Je zwijgt alleen nog uit verkramping
van nog sluimerende emoties.
Je schreeuwt nooit luid genoeg.

DE ZWART-WITTE MAN

Mijn vingers zwart van kool en as.
Ik plaats de maat en tel.
Verrijs! Bij de zevende streep komt
hij uit de gele diepte.

Ik streel lijnen tot een lijf,
dat zich verheft en daalt voor
mijn zinnen in de war.

Ik klink hol en regen. Wat ik verberg
is rood van schaamte om vuile
vingers en verraad aan vernis,
dat niet hield.

Het getekende hief zichzelf op
en verdween. Het is de zwart-
witte man, vervagend
in de zwart-witte vrouw.

ANDROGYN

Mijn kijken door donkere ramen,
zwart als olie, gestold
als een onzijdig staren,
wankel in gedachte.
In verwachting.

Het boompje werd een eik.
De top overgroeide het raam:
aan de hoge takken een vrouw
met twee gezichten,
geen enkel in heden.

Ik fluister over de stilte
van tussenin,
van op een hoge trap zitten,
met beide handen over mijn oren
te schreeuwen en me van binnenuit

te verwonden
aan het water dat stroomt in het lege
van het steeds herhaalde;
mijn laatste beweging voor jou.

ZWARTE TEMPEL

Het praten over Sjahrazad,
die ons alles leerde, baarde
en dan stierf als verbrande huid,
hangt als een slechte adem
in het badhuis van mijn vaders.

In holle klanken van marmer,
in de doofheid van water
vertelden we haar na,
huichelden en hekelden.

We hieven trots onze ogen,
innerlijk en blind zagen we
haar de wereld veroveren

in onze dove luister.
In ons afgekoelde schrijven
ligt een horizon als een
kuise nacht.

Glans ontstaat boven onze ogen
uit steen en water.